

INFORMÁCIA O PROJEKTE

„Sulín - Muszyna - Żegiestów - lávka spolupráce a rozvoja pohraničia“ „Sulin - Muszyna - Żegiestów - kładka współpracy i rozwoju pogranicza“

Líder projektu: Miasto i Gmina Uzdrowskowa Muszyna

Projektový partner: Obec Sulín

Úzka spolupráca medzi obcami Muszyna/ Żegiestów a Sulín trvá dlhé roky a súvisí s priamou blízkosťou partnerov. Vzťahy obyvateľov Żegiestowa a Sulína majú oveľa hlbšie korene a súvisia s tým, že v minulosti tieto obce patrili do jedného štátu (Rakúsko-Uhorska) a miestna populácia bola etnicky homogénna. Dôsledky tejto skutočnosti badať aj dnes - asi 30 % rodín v Żegiestowe má časť svojej rodiny na druhej strane Popradu. Formalizovať spoluprácu oboch samospráv sa podarilo Dohodou o spolupráci, ktorá bola podpísaná v Sulíne 5. februára 2002. Táto počíta s úzkou spoluprácou pri rozvoji hospodárstva, kultúry, športu a cestovného ruchu, vzdelávania a výchovy, ochrany životného prostredia, spolupráce orgánov miestnej samosprávy a rozvoji dopravnej infraštruktúry, vrátane vybudovania mostu cez rieku Poprad.

Už v blízkej dobe sa podarí samosprávam Sulína, Żegiestowa a Muszyny odstrániť veľkú bariéru rozvoja slovensko-poľskej komunity žijúcej na brehoch rieky Poprad. Prieskum medzi obyvateľmi realizovaný v rokoch 2008 až 2009 identifikoval tieto kľúčové problémy miestnej komunity:

- nemožnosť navštevovania rodiny a rodinné hroby na druhej strane rieky;
- v Sulíne chýba obchod, najbližší sa nachádza vo vzdialenosti 18 km od Sulína, zatiaľ čo len niekoľko stoviek metrov v Żegiestowe je obchodov niekoľko;
- deficit pracovných miest na slovenskej strane, pričom v Żegiestowe v súvislosti s rozvojom kúpeľníctva sa otvára nový trh práce;
- rozvoj spoločných projektov je limitovaný a komunikácia medzi občanmi môže prebiehať len pri nízkej (letné obdobie) hladine vody v rieke Poprad, občas v zime, keď sa celá rieka pokryje ľadom.

Najbližšie premostenia dostupné pre obyvateľov sú od seba vzdialené 22 km a nachádzajú sa v lokalitách Muszyna-Zapopradzie a Mnišek nad Popradom. Chýbajúce premostenie taktiež neumožňuje obom obciam vytvoriť spoločný produkt cestovného ruchu na základe dostupných prírodných a krajinných zdrojov a jestvujúcej športovo-rekreačnej infraštruktúry.

Pritom na slovenskej strane sa nachádzajú:

- veľmi zaujímavé krajinné oblasti a zdroje minerálnych vôd, ktoré by predstavovali ideálne doplnenie ubytovacej ponuky pre kúpeľných hostí a turistov navštevujúcich Żegiestów;
- lyžiarsko-tenisové stredisko v M. Lipníku, ktoré momentálne nie je ľahko dostupné pre hostí z Poľska.

Aj preto sa samoprávy rozhodli realizovať projekt s názvom „Sulín - Muszyna - Żegiestów - lávka spolupráce a rozvoja pohraničia“, v rámci ktorého bude postavený most pre peších a cyklistov,

ktorý spojí obe obce. Hlavným cieľom projektu je zabezpečiť priestorovú koherenciu oblasti poľsko-slovenského pohraničia a zlepšiť jeho dostupnosť na hospodárske účely a cestovný ruch prostredníctvom výstavby lávky cez rieku spájajúcu obce Sulín a Żegiestów, a tým prispieť ku skvalitneniu života obyvateľov, vytvoriť spoločnú turisticko-kúpeľnú ponuku zvyšujúcu príťažlivosť oboch regiónov, a v konečnom dôsledku vytvoriť podmienky pre trvalo udržateľný sociálno-ekonomický rozvoj.

Projekt sleduje tieto špecifické ciele:

1. zlepšenie priameho komunikačného spojenia na poľsko-slovenskom pohraničí;
2. zlepšenie cezhraničnej infraštruktúry, vrátane infraštruktúry cestovného ruchu oboch obcí;
3. zlepšenie životných podmienok oboch komunít a vytvorenie podmienok pre trvalo udržateľný hospodársky rast, a to najmä v tak dôležitých oblastiach, ako je rozvoj cestovného ruchu a malých a stredných podnikov;
4. vytvorenie spoločnej kúpeľnej ponuky cestovného ruchu na základe dostupných zdrojov a lepšie využitie turistického potenciálu;
5. rozvíjanie a posilnenie spoločnej lemkovskej a rusínskej kultúry lokálneho spoločenstva na pohraničí;
6. praktická inštitucionalizácia a konsolidácia cezhraničnej spolupráce a otvorenie cesty k vytváraniu ďalších spoločných zámerov prispievajúcich k trvalo udržateľnému a vyváženému sociálno-ekonomickému rozvoju.

Projekt má veľký význam tak z hľadiska komunikácie (vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania, najmä obchodu, športového a rekreačného sektora), ako aj cestovného ruchu zvýšením turistickej atraktivity pohraničia (otvorenie nových zaujímavých oblastí pre pešiu turistiku a rekreáciu pre turistov a kúpeľných hostí navštevujúcich kúpele Żegiestów-Zdrój). Otvorenie komunikácie medzi oboma obcami preto ponúka veľký potenciál na zlepšenie kvality života pre miestne komunity, ako aj spoločné vytváranie celého radu turistických a kúpeľných zaujímavostí.

Realizácia projektu predpokladá spoločné financovanie plánovanej investície do výstavby mosta. Už v prípravnej fáze boli náklady na technickú dokumentáciu hradené v rámci spoločne realizovaného projektu. Vzhľadom na to, že most bude v 61,42 % ležať na poľskej strane, a 38,58 % na slovenskej strane, toto rozdelenie sa premietlo aj na rozdelení nákladov vo vzťahu k partnerom. Projekt je spolufinancovaný Európskou Úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátnym rozpočtom SR v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľská republika – Slovenská republika 2007 – 2013. Schválený finančný príspevok z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja je vo výške 1 087 238,45 € (pred realizovaným verejným obstarávaním na zhotoviteľa stavby).

Okrem výberu dodávateľa a manažmentu projektu budú stavebné práce zahŕňať:

1. zemné práce a demolácie existujúcich betónových prvkov;
2. vyhotovenie pilót na piliere a opory lávky a vyhotovenie základov;
3. výstavba pilierov a opôr mosta;
4. začatie výstavby nosných systémov (polí) mosta;
5. izolácie proti vlhkosti, protikorózne, kladenie asfaltovej vrstvy;
6. ukončovacie práce, maľovanie;
7. podporná infraštruktúra – osvetlenie, značenie;
8. vybudovanie prístupových komunikácií spájajúcich most s existujúcou cyklistickou a pešou komunikáciou na oboch stranách rieky;
9. technické prevzatie, kolaudácia konštrukcie.

S výstavbou sa začalo v októbri 2014 a pri dobrom počasí je predpoklad kolaudácie stavby v júni 2015.

Už v lete 2015 je teda možné očakávať tieto pozitívne výstupy a dopady spoločného projektu:

- uľahčenie kontaktov s rodinami oddelenými riekou a hranicou (vrátane umožnenia prístupu k rodinným hrobom na slovenskej strane žegiestowským rodinám) – skrátenie trasy z 50 km na len 500 m;
- otvorenie pracovného trhu pre Slovákov v dynamicky sa rozvíjajúcich hotelových zariadeniach a kúpeľných domoch v kúpeľoch Żegiestów-Zdrój;
- skrátenie cesty (Slovákom) do najbližších obchodov a k infraštruktúre voľného času (kaviarne, kultúrne podujatia v Żegiestowe a Muszynie);
- uľahčenie vzájomných kontaktov (farské spoločenstvá, hasiči, mládež, miestna samospráva).

Ďalej sa očakáva dynamický rozvoj malých podnikov, predovšetkým v oblasti cestovného ruchu a obchodu. Nový most otvára pred turistami a kúpeľnými hosťami prebývajúcimi v Żegiestowe a celej Muszynie nové zaujímavé miesta na pešie túry, šport a rekreáciu. Na druhej strane rieky Poprad sa o. i. nachádzajú:

- zaujímavé lesy a zeleň (terény vhodné na prechádzky, rozhodujúce pre kúpeľných hostí);
- dva zdroje minerálnej vody;
- zaujímavé pamiatky (vrátane starobylých kostolíkov);
- športové stredisko „Malý Lipník“ (lyžiarske stredisko, tenisové kurty).

Tieto príležitosti na trávenie voľného času budú sami o sebe priťahovať poľských turistov a poskytnú slovenskej strane priestor na rozvoj Sulína i susediacich obcí ako ponuky dopĺňajúcej a rozširujúcej kúpeľnú ponuku Żegiestowa (kolonáda s minerálnou vodou, kaviarne a pod.). Z tohto hľadiska má výstavba mosta mimoriadny význam pre Sulín, pred ktorým otvorí nové možnosti rozvoja, ktoré mu boli doteraz úplne nedostupné.

Nesmieme tiež zabúdať na to, že Muszyna na poľskej strane disponuje dobrou dopravnou sieťou, naopak obec Sulín (zo slovenskej strany) sa nachádza na periférii krajiny. Vybudovanie priameho spojenia s Poľskom preto pre Sulín v istom slova zmysle otvára bránu do sveta, hoci len pre peších a cyklistov. Táto brána by sa mala otvoriť koncom júna 2015.

Viac informácií o projekte:

Štefan Romaňák, starosta obce Sulína

Obec Sulín, Sulín 99, 065 45 Malý Lipník

tel.: +421 52 428 24 01, e-mail: obecsulin@livenet.sk